

REKENHOF: Ingevulde checklist zelfevaluatie bij voorstudie
Case: bodembeheer door Defensie

1. Productkwaliteit

1. Bevat het verslag een duidelijk antwoord op het auditthema en de onderzoeksvragen?	De onderzoeksvragen werden volledig beantwoord.
2. Waren de oorspronkelijke onderzoeksvragen – achteraf gezien – relevant en goed geformuleerd?	De onderzoeksvragen stemmen volledig overeen met de opzet van het onderzoek. Wel werden er tijdens de uitvoering vaststellingen gedaan die leidden tot een verbreding van het onderzoek.
3. Heeft het onderzoek relevante opmerkingen en aanbevelingen opgeleverd?	Ja
4. Sluiten de conclusies aan bij de verwachte resultaten uit de voorstudie?	Ja, <ul style="list-style-type: none"> ▪ maar de organisatorische versnippering en de impact daarvan op de interne samenwerking en communicatie op vlak van grondbeleid, milieubeleid en -beheer bleek groter dan gedacht. ▪ Ook de kloof tussen de uitgewerkte richtlijnen en de implementatie en uitvoering ervan op de werkvloer bleek onverwacht groot
5. Zou het onderzoek, achteraf gezien, opnieuw de selectiecriteria voor thematisch onderzoek kunnen doorstaan?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De handleiding en de methodiek van de risicoanalyse was nog niet van kracht op het moment van de keuze van dit onderwerp. ▪ Omdat dit onderzoek een van de eerste was dat door de nieuwe dienst 4.2 werd uitgevoerd, werd ervoor geadviseerd bij de opstart een onderwerp van beperkte omvang te kiezen dat wel relevant was maar niet de corebusiness van Defensie betrof. Dergelijke zorgen zullen in de toekomst minder spelen.
6. Is het auditverslag op een geschikt tijdstip gepubliceerd?	Het auditverslag werd gepubliceerd op het moment dat het eerste milieujaarplan van Defensie in uitvoering was. De timing van het auditverslag laat dus een optimale benutting toe voor het volgende milieujaarplan.
7. Was er (ruime) interesse van het parlement voor het auditverslag?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Er werd geen parlementaire bespreking gewijd aan het verslag. ▪ Parlementaire vragen: <ul style="list-style-type: none"> ○ Federaal parlement: 1 ○ Vlaams parlement: 2 ○ Waals parlement: 1
8. Hebben de conclusies en aanbevelingen direct nut voor de geauditeerde?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De concrete conclusies en aanbevelingen die betrekking hebben op de interne werking van Defensie zijn van direct nut. Er werden maatregelen aangekondigd om ze uit te voeren. ▪ De aanbevelingen die het federale beleidsniveau raken krijgen op korte termijn waarschijnlijk geen gevolg (aanpassing van de wetgeving, verhoging van de middelen).

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ M.b.t. de aanbevelingen die gericht zijn op een beter samenwerking met de gewesten, lijken vooral deze laatste het initiatief te nemen.
9. Waren de conclusies voldoende onderbouwd?	Ja
10. Werden de aanbevelingen door de minister geaccepteerd?	In zijn antwoord onderschrijft de minister van Defensie de conclusies en aanbevelingen van het onderzoek. Zie ook vraag 8

2. Organisatie

1. Wat was de werkelijke arbeidstijd in vergelijking met de geplande arbeidstijd?	De gebudgetteerde arbeidstijd voor de uitvoering van de audit was 100 dagen voor de voorstudie en 250 dagen voor onderzoek en rapportering, wat in totaal 350 dagen geeft. De reële arbeidstijd voor dienst 4.2 bedroeg 396 dagen (2005 – 2006).
2. Wat was de werkelijke doorlooptijd in vergelijking met de geplande doorlooptijd?	Er waren 16 maanden doorlooptijd gepland voor uitvoering van het onderzoek tot en met publicatie. Het onderzoek startte in juli 2005 en werd afgerond eind april 2006. Het verslag werd gepubliceerd op 7 februari 2007. De reële doorlooptijd bedroeg dus 18 à 19 maanden.
3. Wat waren de oorzaken van de eventuele vertraging tijdens de verschillende fasen van het onderzoek?	<p>De langere arbeidstijd heeft te maken met het gegeven dat het om een van de eerste onderzoeken ging van de nieuwe dienst 4.2 en dat nog niet alle teamleden voldoende professionele ervaring hadden met dit soort onderzoek. Daarnaast maakte de ver doorgedreven organisatorische versnippering binnen Defensie dat meer diensten bij het onderzoek werden betrokken dan voorzien.</p> <p>De doorlooptijd werd ook beïnvloed door de vertraging bij de vertaling (overbelasting en techniciteit van het verslag), door het overschrijden van de antwoordtermijn (antwoord van de minister van defensie) en bij de publicatie (vakantieperiode).</p>
4. Was er voldoende expertise binnen het auditteam?	Het team beschikte over voldoende expertise om dit onderzoek uit te voeren.
5. Hoe is de samenwerking binnen het auditteam verlopen?	De samenwerking verliep goed.
6. Hoe is de samenwerking tussen het auditteam en de hiërarchie (EAR, EAD, raadsheer- verslaggever) verlopen?	De samenwerking verliep goed.
7. Hoe is de samenwerking met andere diensten van het Rekenhof verlopen?	De samenwerking met de publicatiecel verliep vlot. Het thema bodembeheer is vrij technisch, wat de leesbaarheid van het verslag wel bemoeilijkt (specifiek taalgebruik ...), anderzijds is het verslag enkel nuttig voor wie de materie beheerst.
8. Hoe is de samenwerking met de geauditeerde verlopen?	Het auditteam kon rekenen op een goede samenwerking met het personeel van Defensie.

9. Is de communicatie tussen het Hof, het auditteam en de geauditeerde vlot verlopen?	ja
---	----

3. Methodiek

1. Was het normenkader geschikt voor het onderzoek?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het normenkader dat bij dit onderzoek werd gebruikt, steunt op algemeen aanvaarde principes over project- en strategisch management, de samenhang van de activiteiten binnen de beleids- en beheerscyclus en het bodembeheer. Daarnaast werd getoetst of de activiteiten van Defensie in overeenstemming zijn met de normen die Defensie zichzelf heeft opgelegd. ▪ Een toetsing aan de vooropgestelde normen toonde aan dat het normenkader te gedetailleerd en te ruim was omdat Defensie aan een aantal basisnormen niet voldeed. Niettemin werd het volledig normenkader als bijlage in het rapport opgenomen omdat het voor Defensie bij de verdere ontwikkeling van haar milieubeleid nuttig kan zijn.
2. Is het normenkader geaccepteerd door de geauditeerde?	Het normenkader werd vooraf besproken met de geauditeerde. Het werd gepresenteerd aan een ruime delegatie van Defensie. Er waren weinig bemerkingen.
3. Waren de vooraf gekozen technieken van gegevensverzameling en -analyse geschikt voor de uitvoering van het onderzoek?	Ja, de dataverzameling gebeurde via interviews, documentenanalyse, vragenlijsten en dossiernazicht.
4. Zijn de conclusies niet betwist door de geauditeerde?	De conclusies werden onderschreven door de geauditeerde.
5. Hebben de kwaliteitswaarborgen (auditplan, peerreview, ...) goed gefunctioneerd?	De ingebouwde kwaliteitswaarborgen (een goed onderbouwd onderzoeksvoorstel, revisoraal nazicht, tegensprekelijk debat,) hebben goed gefunctioneerd.